

مهم‌ترین مطالبه زنان از آقای رئیسی راه‌اندازی مرکز فراقوه‌ای زنان است که سال‌ها پیش از سوی مقام معظم رهبری مورد مطالبه قرار گرفت. با تشکیل این نهاد فراقوه‌ای در امور زنان، همه وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های ساختارهای حاکمیتی اعم از قوه قضائیه، مجریه، مقننه و سایر بخش‌های مستقل کشور و اساساً حاکمیتی در جهت رفع مشکلات زنان هماهنگ و سازماندهی می‌شوند. در واقع این نهاد فراقوه‌ای چیزی فراتر از قوای رسمی کشور است و بر تمام امور اشراف پیدا می‌کند و جهت رفع مسائل و مشکلات زنان و برای اینکه زمینه شکوفایی استعدادهای خانم‌ها بیشتر فراهم شود می‌تواند مفید واقع شود

گفت‌وگوی «جوان» با مینو اصلانی فعال حوزه زنان و مدرس دانشگاه

تشکیل نهاد فراقوه‌ای برای رصد و پیگیری امور زنان مهم‌ترین مطالبه از رئیس‌جمهور است

به هشت بانو جایزه جهان اسلام داده می‌شود. همچنین در دوران ریاستش بر قوه قضائیه زنان زندانی توانستند با استفاده از پایند الکترونیکی هم دوران محکومیت خود را بگذرانند و هم بیرون از زندان باشند. افزایش جذب قضاات زن و همچنین به ثمر رساندن لایحه کرامت زنان در برابر خشونت هم در زمان ریاست وی بر عدلیه به ثمر رسید. شاید همین کارنامه عملکرد موجب شد تا مردم اعم از زن و مرد آیت‌الله رئیسی را به عنوان رئیس‌جمهور منتخب خود برگزینند. حالا و با آغاز به کار دولت

سیزدهم زنان به عنوان نیمه بدنه جامعه انتظارات و مطالباتی از رئیس‌جمهور منتخب خود دارند و بدیهی است این نیمه جامعه نیز در دولت آینده می‌توانند اثرگذار باشند. اما زن چه مطالباتی از دولت سیزدهم دارند؟ کدامین مسائل بر زمین مانده حوزه زنان باید در اولویت آقای رئیس‌جمهور باشد و جایگاه زنان در دولت سیزدهم چیست؟ برای پاسخ به این سوالات سراغ مینو اصلانی، رئیس سابق سازمان بسیج زنان، فعال اجتماعی و مدرس دانشگاه رفته و با وی به گفت‌وگو نشستیم.

زهرآ چیدری
در بین کاندیداهای ریاست جمهوری سید ابراهیم رئیسی تنها کسی بود که در رابطه با مطالبات زنان وعده خاصی نداد اما کارنامه عملکرد وی در طول سال‌های خدمتش به خصوص در سال‌های اخیر و در قوه قضائیه نشانگر توجه ویژه ایشان به حوزه زنان و خانواده بود. در زمان حضور وی در تولیت آستان قدس رضوی، صحنی برای بانوان ایجاد شد و همچنان باقی در مشهد به زنان تخصص یافت و هر سال

عمل و فرد شایسته انتخاب می‌کنند. در خدمت به مردم و اداره یک مجموعه اداری و یک وزارتخانه، جنسیت خیلی موضوعیت ندارد، بلکه کارآمدی تجربه ایده‌های نو و به دور از روزمرگی موضوعیت دارد. اصلاً مسئله مردم نگاه هستی‌نیست و مردم مطالعه‌گر شکوفایی کشور و آینده بهتر برای جوانان، شکوفایی استعداد جوانان، به کارگیری آنان و پیشگیری از انحرافات اخلاقی و اجتماعی است. طبیعتاً در این مسیر اگر ایشان به‌گزینهای برخورد کنند که تمام این ویژگی‌ها را داشته باشد، چه مرد و چه زن او را انتخاب می‌کنند. نگاه آقای رئیسی به حضور زنان و نقش

زمانی که رهبری تشکیل نهاد فراقوه‌ای در حوزه زنان را مطرح فرمودند سه پیشنهاد در این زمینه ارائه شد؛ یکی پیشنهاد وزیر بود که طرح جامع و کاملی به نظر می‌رسید. دیگری پیشنهاد شورای فرهنگی-اجتماعی زنان در این زمینه بود و پیشنهاد دیگر از طرف مجلس و زنده‌یاد دکتر رهبر از طرف کارکنان زنان بود. به نظر می‌رسد دولت جدید می‌تواند این پیشنهادات را یک بار دیگر بازخوانی و تحلیل کرده و برای راه‌اندازی این نهاد اقدام کند. از طریق این نهاد فراقوه‌ای به نظر می‌رسد ظرف چهار سال آینده مشکلات حوزه زنان کاملاً حل می‌شود، چراکه این نهاد مسائل و دغدغه‌های خانواده و خانم‌ها را ریل‌گذاری کرده و خیلی از مسائل را به نتیجه می‌رساند. به نظر من یکی از مهم‌ترین مطالبه حوزه زنان از آقای رئیسی راه‌اندازی مرکز فراقوه‌ای است.

این مرکز یک بار برای همیشه می‌تواند موضوع زنان سرپرست خانواده را حل کند و مشکلات بسیار زیادی که برای این عزیزان مترتب است به طور کامل ریل‌گذاری شود. اگر خانمی مجبور شد سرپرست خانواده باشد به هر علتی این ریل‌گذاری شده و مشخص شود از چه مسیری باید برود، چه کسی باید از وی حمایت کند. در چه جایگاهی قرار بگیرد. تا حمایت‌های مادی و معنوی از آن صورت گیرد. اگر این ریل‌گذاری صورت گیرد، بسیاری از مشکلات حل می‌شود. یا خیلی از مسائل دیگر اشتغال زنان مبتنی بر تفاوت‌های تکوینی و تشریحی در این مرکز فراقوه‌ای می‌تواند وضعیتش مشخص شود. اصلاً جایگاه تفاوت‌های تکوینی و تشریحی در موضوعات مختلف کجاست و ساختارهای مبتنی بر تفاوت‌ها چگونه باید پایه‌ریزی و دنبال شود. یا به طور مثال فرض کنید همین سند ملی آموزش و پرورش که بخش اعظمی از آن موضوع تفاوت‌هاست هنوز اجرایی نشده است. در این ساختار فراقوه‌ای به دلیل اینکه سند ملی آموزش و پرورش کاملاً با مسائل تربیتی مرتبط است و آینده کشور را به لحاظ خانواده و جایگاه زن و مرد در زندگی مشخص می‌کند، یکی از کارهای نهاد فراقوه‌ای این است که اجرایی شدن سند ملی آموزش و پرورش را پیگیری و مطالبه کند، چراکه دقیقاً با ساختار خانواده

برای راهبرد نگاری، تدوین برنامه‌های توسعه‌ای برای اجرایی کردن گام دوم که جزو برنامه‌های دکتر رئیسی است و به نظر می‌رسد وی از جامعه نخبگانی زنان و تشکیل هیئت‌های اندیشورز قطعاً بسیار استفاده خواهد کرد که خود اینها زمینه‌ساز اداره صحیح جامعه را رقم می‌زند. البته انتظار می‌رود نگاه بسیار وسیعی به معاونت زنان صورت بگیرد. بنابراین ما در انتخابات بحثی داشتیم به عنوان برنامه و کارنامه که آقای رئیسی هم به‌لحاظ برنامه‌های فردی قوی هستند و هم کارنامه ایشان بیانگر این توجه به مسائل به ویژه مسائل حوزه زنان است.

با توجه به کارنامه آقای رئیسی و کارهایی که در حوزه زنان در دوران مدیریتی‌شان در مسئولیت‌های مختلف از وی سراغ داریم، جایگاه زنان و نقشی که می‌توانند در مدیریت کشور در دولت سیزدهم داشته باشند چیست؟

با توجه به دیدگاه‌های وسیع و عمیقی که آقای دکتر رئیسی در موضوع زنان دارند، افزایش زمینه یا حضور و نقش آفرینی زنان با حفظ کرامت و شخصیت زن مسلمان خیلی امیدوارکننده است و زن ما می‌توانند با حفظ این خصوصیات حضور بیشتری در عرصه‌های اجتماعی داشته باشند، چراکه دکتر رئیسی در این زمینه صاحب اندیشه و برنامه هستند و به نظر من عمق تفکرشان درباره زنان را روی خانواده خودشان هم پیاده و آزادی برای انتخاب‌ها، روش‌ها و منش زندگی و زمینه‌های که وی برای حضور اجتماعی- فرهنگی خانواده‌شان فراهم کرده‌اند و دیدگاه بسیار خوبی که در این زمینه دارند نشان می‌دهد دکتر رئیسی در حوزه حضور و نقش آفرینی‌های اجتماعی زنان دارای فکر و برنامه هستند و می‌توان امیدوار بود با معاونت امور زنان زمینه‌های خوبی را برای تحقق این مسئله فراهم کنند. همچنین نگاه‌هایی که دکتر رئیسی به حضور زنان در سایر بخش‌های مختلف با حفظ کرامت و شأنتی آنان دارند بسیار حائز اهمیت است.

حضور در جامعه و نقش آفرینی اشاره داشتید. این حفظ کرامت و شأنتی چگونه اتفاق می‌افتد؟

خانم‌ها در مشاغل مختلف حضور دارند و در پست‌های مختلف اعم از پست‌های مدیریتی حضور دارند اما ملاک قضاوت این است که این افراد با حفظ کرامت و شأن و با حفظ جایگاه خانواده در این پست‌ها حضور داشته باشند. یکی از خط قرمزهای نظام ما اختلاط زن و مرد است که این اختلاط باید به خوبی تبیین شود تا موجب فروپاشی خانواده نشود و آرامش جامعه از دست نرود. بنابراین به طور قطع ضمن اینکه خانم‌ها حضور فعالی در جامعه و در سطح اداره کشور و در سطح وزارتخانه‌ها و سطح مدیران عالی دارند اما باید این کرامت و شأنتی آنها هم حفظ شود.

مصادیق حفظ کرامت و شأنتی زنان در عین حضور اجتماعی را بفرمایید.

به طور مثال ما شاهد بودیم که دکتر رئیسی زمان حضورشان در قوه قضائیه یک تیم بسیار قوی از خانم‌ها برای نگاشتن طرح تحول قوه قضائیه به کار گرفتند. این خیلی مهم است که وی در تدوین برنامه‌های راهبردی و استراتژیک از خانم‌ها استفاده می‌کند. همچنانکه برای نوشتن و تبیین طرح تحول قوه قضائیه از خانم‌ها استفاده کردند و این طرح تحول از افتخارات قوه قضائیه است که اگر اجرایی شود خیلی به عدالت نزدیک می‌شود. همین نگاه قطعاً در دولت هم هست. مسائلی همچون بهره‌گیری از هیئت‌های اندیشورز نخبگانی

گرمی خورد. بنابراین به نظر می‌آید یک مطالبه جدی از دولت محترم سیزدهم این است که نهاد فراقوه‌ای بگیرند.

ساختار این نهاد فراقوه‌ای باید چگونه باشد؟

زمانی که رهبری تشکیل نهاد فراقوه‌ای در حوزه زنان را مطرح فرمودند سه پیشنهاد در این زمینه ارائه شد؛ یکی پیشنهاد وزیر بود که طرح جامع و کاملی به نظر می‌رسید. دیگری پیشنهاد شورای فرهنگی-اجتماعی زنان در این زمینه بود و پیشنهاد دیگر از طرف مجلس و زنده‌یاد دکتر رهبر از طرف کارکنان زنان بود. به نظر می‌رسد دولت جدید می‌تواند این پیشنهادات را یک بار دیگر بازخوانی و تحلیل کرده و برای راه‌اندازی این نهاد اقدام کند. از طریق این نهاد فراقوه‌ای به نظر می‌رسد ظرف چهار سال آینده مشکلات حوزه زنان کاملاً حل می‌شود، چراکه این نهاد مسائل و دغدغه‌های خانواده و خانم‌ها را ریل‌گذاری کرده و خیلی از مسائل را به نتیجه می‌رساند. به نظر من یکی از مهم‌ترین مطالبه حوزه زنان از آقای رئیسی راه‌اندازی مرکز فراقوه‌ای است.

این مرکز یک بار برای همیشه می‌تواند موضوع زنان سرپرست خانواده را حل کند و مشکلات بسیار زیادی که برای این عزیزان مترتب است به طور کامل ریل‌گذاری شود. اگر خانمی مجبور شد سرپرست خانواده باشد به هر علتی این ریل‌گذاری شده و مشخص شود از چه مسیری باید برود، چه کسی باید از وی حمایت کند. در چه جایگاهی قرار بگیرد. تا حمایت‌های مادی و معنوی از آن صورت گیرد. اگر این ریل‌گذاری صورت گیرد، بسیاری از مشکلات حل می‌شود. یا خیلی از مسائل دیگر اشتغال زنان مبتنی بر تفاوت‌های تکوینی و تشریحی در این مرکز فراقوه‌ای می‌تواند وضعیتش مشخص شود. اصلاً جایگاه تفاوت‌های تکوینی و تشریحی در موضوعات مختلف کجاست و ساختارهای مبتنی بر تفاوت‌ها چگونه باید پایه‌ریزی و دنبال شود. یا به طور مثال فرض کنید همین سند ملی آموزش و پرورش که بخش اعظمی از آن موضوع تفاوت‌هاست هنوز اجرایی نشده است. در این ساختار فراقوه‌ای به دلیل اینکه سند ملی آموزش و پرورش کاملاً با مسائل تربیتی مرتبط است و آینده کشور را به لحاظ خانواده و جایگاه زن و مرد در زندگی مشخص می‌کند، یکی از کارهای نهاد فراقوه‌ای این است که اجرایی شدن سند ملی آموزش و پرورش را پیگیری و مطالبه کند، چراکه دقیقاً با ساختار خانواده

نظر شما درباره حضور زنان در دولت و حتی وزارت زنان چیست؟

ما هیچ مانعی برای حضور زنان در جایگاه وزارت نداریم و در تجربیات قبلی ما هم حضور یک خانم در جایگاه وزارت هست و خیلی هم موفق عمل کردند. در واقع مانعی برای این مسئله وجود ندارد و قطعاً اگر آقای رئیسی به فرد اصلی برسد که بتواند یک وزارتخانه را اداره کند که چه زن باشد و چه مرد مطمئناً درستی

اساساً نظر ما و از نظر زنان فرهیخته کشور سهم خواهی یک‌جور توهمین و تحقیر است. سهم خواهی نشانه عقب‌ماندگی است. ششما ببینید وقتی امریکا در افغانستان مستقر شد، سهم خواهی را برای زنان ترویج کرد و در واقع سهمی را برای زنان پیش‌بینی کرد، در حالی که هیچ زمینه‌ای برای شکوفایی استعداد زنان به وجود نیامد

یادداشت

بایدها و نبایدهای معاونت زنان و خانواده در دولت سیزدهم

■ مهدی نیک‌ضمیر

معاونت زنان و خانواده رئیس‌جمهور بالاترین نهاد ویژه زنان است که امور مرتبط با آنان را پیگیری می‌کند و به خصوص بر حوزه سیاستگذاری مسائل مرتبط به زنان فعال است.

اما با نگاهی به عملکرد هشت سال دولت یازدهم و دوازدهم و کارنامه معاونت‌های زنان و خانواده در این دوره و با انفعال در امور مرتبط با زنان و عملکرد این معاونت مواجهیم بی‌معاونت زنان و خانواده رئیس‌جمهور در خدمت جریان‌های سیاسی خاص قرار گرفته و با ایفای نقش اپوزیسیون بر حاشیه‌ها تمرکز یافته است به جای آنکه بر متن مشکلات و چالش‌های جامعه زنان متمرکز شده و برای مدیریت چالش‌های بخش‌های آسیب‌دیده یا در معرض آسیب و همچنین رشد و ارتقای استعداد‌های زنان موفق برنامه داشته باشد، بر مسائل محدود و حاشیه‌ای همچون حضور زنان در ورزشگاه‌ها تأکید داشت.

این در حالی است که ساختار معاونت زنان و خانواده در کشورمان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و این ساختار می‌تواند امور زنان را مدیریت کند و سیاستگذاری‌های مهمی در حوزه زنان و خانواده داشته باشد.

بر همین اساس در دولت سیزدهم آقای رئیسی باید با نگاه ویژه‌ای که نسبت به مسائل حوزه زنان و خانواده دارد فردی شایسته و با اشراف کافی به جامعه زنان و مسائل خانواده را انتخاب کند تا ضمن اشراف به چالش‌ها و مشکلات بانوان کشورمان به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های این حوزه نیز آشنایی و تسلط کافی داشته باشد و بتواند معاونت زنان را از حاشیه‌های معاونت زنان در دولت یازدهم و انفعال آشکار این معاونت در دولت دوازدهم رهایی بخشد.

زنان و خانواده نیازمند توجه به مسائل واقعی مبتلا به قاطبه این جامعه هستند و بزرگنمایی مسائل حاشیه‌ای و کم‌اهمیت نه فقط هیچ کمکی به حل چالش‌های اصلی نمی‌کند، بلکه زمان و انرژی حل مسائل اصلی را هم به خود اختصاص داده و زایل می‌نماید.

زنان و دختران جوان ما بیشتر از آنکه به حضور در استنادیوهای ورزشی برای تشویق فوتبال مردان احتیاج داشته باشند و اصلاً چنین موضوعی دغدغه ذهنی‌شان باشد، نیازمند توسعه ورزش همگانی و قهرمانی و توسعه ورزشگاه‌های زنان هستند؛ محیط‌های مناسبی که با شهریه‌های مناسب از حتی رایگان اسکان ورزش همگانی و دری بی‌ان ورزش قهرمانی را برای زنان و دختران ما فراهم آورد. در نتیجه چنین اقدامی جامعه زنان کشورمان شادان‌تر و سلامت‌تر خواهند بود و هیجان‌ورزشی را با تجربه حضور خود در میدانی ورزشی یا حضور در مسابقات ورزشی زنان و تشویق همجنس‌های خودشان تجربه می‌کنند. تجربه حضور بانوان در رقابت‌های المپیک توکیو و موفقیت‌های آنان در کسب سهمیه المپیک نشان دهنده ظرفیت عظیمی بود که در زنان کشورمان در زمینه فعالیت‌های ورزشی وجود دارد و اگر این ظرفیت دیده شود و پرورش یابد می‌تواند به افتخار آفرینی برای کشور منتهی گردد.

بحث‌های مرتبط با زنان سرپرست خانوار با توجه به آمار روزافزون آنها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. جرایم افزایشی شدن این آمار، تدابیر لازم برای پایداری زندگی مشترک و پیشگیری از طلاق برای پیشگیری از افزایش زنان سرپرست خانوار، حمایت از زنان سرپرست خانوار فاقد توانمندی خاص و برنامه‌ریزی برای توانمندسازی آنها و برنامه‌های حمایتی از فرزندان این‌ها همه از موضوعات مهمی هستند که طی سال‌های گذشته مغفول مانده یا به سربانجام نرسیده و از دولت سیزدهم انتظار می‌رود این مسائل را سامان دهد. همچنین توجه به مسائل خانواده و نگاه به زن در نقش‌های خانوادگی خود و فراهم ساختن زمینه‌های تقویت این نقش آفرینی در کنار نقش آفرینی‌های اجتماعی زنان از دیگر موضوعات حائز اهمیت در حوزه زنان و خانواده است.

ساماندهی این امور که به طور یقین در حیطه وظایف و اختیارات معاونت زنان و خانواده است اهمیت انتخاب فردی صالح و مسلط بر امور زنان را بیشتر نشان می‌دهد. انتظارات جامعه به خصوص جامعه زنان از دولت سیزدهم بسیار بالاست. عملکرد گذشته آقای رئیسی مؤید توجه وی به مسائل حوزه زنان و خانواده است و امید می‌رود این توجه به انتخاب فردی دغدغه‌مند برای سکانداری معاونت زنان و خانواده رئیس‌جمهور منجر شود. فردی که بتواند کم‌کاری‌های گذشته را جبران کند و هم خود

برای آینده زنان و خانواده‌های ایرانی برنامه‌های وسیعی داشته باشد و هم جایگاه زن و خانواده را در جامعه ارتقا بخشد.